

שמחה של טובה

וְשִׂמְחֶת בְּכֹל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נִתְּנָלָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ אֶתָּה וְהַלְוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ: (דברים כו י-יא).¹

תחת אֲשֶׁר לֹא־עֲבַדְתָּ אֶת־ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מֵרֵב כָּל: (דברים כח מז).²

מסכת פסחים דף לו עמוד ב

תניא: ביכורים אסורין לאונן, ורבי שמעון מתיר.³ ... - ורבי שמעון, נְהִי דְהִיקִישׁ לִית לִיה, שמחה מיהא מיכתב כתיבא בהו! דכתיב: "ושמחת בכל הטוב!"⁴ - ההוא לזמן שמחה הוא דאתא, דתנן: "מעצרת ועד החג - מביא וקורא, מהחג ועד חנוכה - מביא ואינו קורא."⁵

רבי בחיי בן אשר דברים כו יד

"לא אכלתי באוני ממנו" - שאונן אסור בקדשים. ולא בערתי ממנו בטמא, שלא הפרשתיו בטומאה. ולא נתתי ממנו למת, שלא קניתי ממנו ארון ותכריכין ...⁶ "שמעתי בקול ה' אלהי" - כשהבאתי לבית הבחירה. "עשיתי ככל אשר צויתני" - ששמחתי ושמחתי אחרים, שנאמר: "ושמחת בכל הטוב."⁷

¹ בפסוק זה מסתיימת פרשת הביכורים, הפותחת את פרשת השבת כי תבוא, אשר תחילתה בכניסה לארץ והמשכה בשנים של התנחלות, ירושה ושיבה, נטיעה והמתנה של שנות הערלה. ומשנה חמישית ואילך: "יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה אשכול שביכר רמון שביכר קושרו בגמי ואומר הרי אלו בכורים" (מסכת ביכורים פרק ג משנה א), מעלן לירושלים, קורא את פרשת הביכורים המתארת את תולדות העם היהודי בקצרה, ומסיים במילים: "וְעַתָּה הִנֵּה הִבֵּאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִי ה' וְהִנַּחְתוּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִית לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ". או אז הוא מתפנה לשמוח בכל הטוב, ככתוב בפסוק שהבאנו: "וְשִׂמְחֶת בְּכֹל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נִתְּנָלָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ אֶתָּה וְהַלְוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ".

² פעמים מופיע הצירוף של שמחה וטוב בתורה ושניהם בפרשתנו. זה השני הוא בפרשת התוכחה ומכלל שלילה ותוכחה אתה למד שעבודת ה' בשמחה של טובה (של הכרת הטוב) היא מעלה מיוחדת וחביבה. עוד מצאנו שמחה עם טוב או טובה בהשלמת חנוכה מקדש שלמה, ככתוב במלכים א ח סו: "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת־הַעֵם וַיְבָרְכוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֵּלְכוּ לְאַהֲלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְדָוִד עַבְדּוֹ וְלִישְׂרָאֵל עַמּוֹ". ראו המקבילה בדברי הימים ב ז י. ובדברי הימים ב ו מא, מצויה השמחה בטוב בתפילת שלמה עצמה: "וְעַתָּה קוּמָה ה' אֱלֹהִים לְנוֹחֵךְ אֶתָּה וְאֶרֶץ עֲזָךְ כִּי־נָתַתָּה לְבָבְךָ ה' אֱלֹהִים יִלְבְּשׁוּ תְשׁוּעָה וְחִסְדֶּיךָ יִשְׁמְחוּ בְטוֹב". עוד צירוף של שמחה וטוב מצוי ב"ד, בפרט בספר קהלת, לחיוב ולשלילה, ולא נמנה כאן את כולם.

³ אונן הוא מי שנפטר לו קרוב משפחה משבעת הקרובים שהוא חייב עליהם במנהגי האבל (אב, אם, בן, בת, איש/אשה, אח/אחות) וטרם הובא הנפטר לקבורה. אונן הוא מי שחלים עליו דיני איניות ובמקרה זה אינו יכול להביא ביכורים. חכמים מביאים ראיות מפסוקים והיקשים לשיטתם, ואילו ר' שמעון דוחה ראיות והיקשים אלה.

⁴ גם אם לא מקבל ר' שמעון את ההיקשים של חכמים ממצוות אחרות, עדיין יש שמחה בביכורים ואונן אסור בשמחה!

⁵ זכה אמנם חג הסוכות להיקרא "זמן שמחתנו", אך כל התקופה מחג השבועות ועד סוכות היא "זמן שמחתנו". הביכורים מתחילים את "זמן שמחתנו" שנמשך משבועות ועד סוכות. ראו דברינו [זמן שמחתנו](#) בסוכות. ראו פירוש רש"י בגמרא פסחים הנ"ל: "שבתוך הזמן הזה, זמן לקיטה, ושמח במעשיו". ופרוש שטיינזלץ: "שזמן זה הוא זמן שמחה עת קציר ובציר". אבלו של היחיד (האונן) לא מתנגש עם מועד (חג) מסוים, אלא עם תקופה ארוכה, כארבעה וחצי חודשים של שמחה על הטוב. האבל הפרטי של מי שמת לו מת בתקופה ארוכה זו (ומן הסתם יהיו לא מעטים כאלה), אינו מבטל את המציאות של השמחה החקלאית הנובעת מהטוב הכללי ואינו סותר אותה. כל תקופת הביכורים נקראת "ושמחת בכל הטוב", וסוף סוף, לדברי ר' שמעון, מתקיים גם באונן ובאבל "ושמחת בכל הטוב". שמחה כללית לצד אבל פרטי. אגב, מסוכות ואילך מביאים ביכורים ולא קוראים, ראו רש"י על הפסוק: "ושמחת בכל הטוב - מכאן אמרו אין קורין מקרא בכורים אלא בזמן שמחה מעצרת ועד החג, שאדם מלקט תבואתו ופירותיו ויינו ושמנו, אבל מהחג ואילך מביא ואינו קורא". זאת, בשל הדאגה לעונה החקלאית החדשה ולגשם, שכפי שראינו במספר מקומות. ראו דברינו על הגשם [בשמיני עצרת ובטל ומטר](#).

⁶ מדובר כאן במצוות ביעור מעשרות או ויודי מעשרות, הצמודה למצוות הביכורים בפרשתנו. ראו הגדרת מצווה זו [באתר דעת](#): "בפסח של השנה הרביעית והשביעית משבע שנות השמיטה יש לבער את כל המעשרות מן הבית ולתת אותם למי שהם מיועדים לו: לכהן ללוי לעני. בעת הביעור יש לומר ויודי מעשרות: ביערתי הקדש מן הבית, וגם נתתיו ללוי לגר ליתום ולא למנה וכו'". ראו גם ספר החינוך מצווה תרז: "שנצטוו להתודות לפני ה' ברוך הוא ולהגיד בפינו בבית מקדשו שהוצאנו חוקי המעשרות והתרומות מתבואותינו ומפירותינו, ושלא נשאר כלום מהם ברשותנו שלא נתננו אותו, וזהו נקרא מצות ויודי מעשר". ורבי בחיי מדגיש שלא השתמשו במעשרות "אין צריך לומר לדבר הרשות, אלא אפילו לדבר מצוה שיש בו כבוד החיים והמתים לא נתתי ממנו. כלומר, שלא יהא כפורע את חובו בדבר מצוה, וכל שכן שלא הוצאתי ממנו לצרכי חיים, אלא לאכול ולשתות בלבד". ובזה הגענו לחלק של מעשר שני, שהוא מעניינינו, שמצוותו להעלותו לירושלים ולאכול ולשתות ממנו בשמחה משפחתית, חברית וחברתית רחבה.

⁷ רבי בחיי מצטט ומבאר את המשנה במסכת מעשר שני פרק ה משנה יב הדנה בחלק של מעשר שני בדין ביעור מעשרות: "לא אכלתי באוני ממנו, הא אם אכלו באינה אינו יכול להתודות. ולא בערתי ממנו בטמא, הא אם הפרישו בטומאה אינו יכול להתודות. ולא נתתי ממנו למת - לא לקחתי ממנו ארון ותכריכים למת וכו'". ומה כן עשיתי? מסיימת המשנה שם: "שמעתי בקול ה' אלהי - הבאתי לבית הבחירה. עשיתי ככל אשר צויתני - שמחתי ושמחתי בה". זה בעצם לשון מדרש ספרי בפרשתנו (המשנה מצטטת את ספרי או שמא הפך): "שמעתי בקול ה' אלהי, והבאתי לבית הבחירה. עשיתי ככל אשר צויתני, שמחתי ושמחתי בה". שְׂמַחְתִּי וְשִׂמְחֶתִּי וְשִׂמְחֶתִּי! ראו גם הלשון במדרש קהלת רבה ז יד: "שתהא שמח ומשמח בקרבנות". ופסיקתא דרב כהנא פיסקא כב - שוש איש, הפטרת השבוע הבא, שמזכיר לנו שאנחנו עדיין בשבועות הנחמה: "מה אם בשר ודם שבאת לו שמחה שמח ומשמח את הכל, כשיבוא הקב"ה לשמח את ירושלים על אחת כמה וכמה, שוש איש בה". שְׂמַחְתִּי וְשִׂמְחֶתִּי, שמח ומשמח (לא רק בפורים ובחגונות ...). אבל החידוש הגדול של רבי בחיי הוא הסוף המפתיע: "שנאמר: ושמחת בכל הטוב" המחזיר אותנו לפרשתנו. רבי בחיי רואה בפסוק: "ושמחת בכל הטוב" לא רק פסוק המסכם את פרשת הביכורים, כפי שצינו לעיל, אלא פסוק העומד בין פרשת הביכורים

מסכת ערכין דף יא עמוד א

אמר רב יהודה אמר שמואל: מנין לעיקר שירה מן התורה? שנאמר: "וְיִשְׂרָת בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ" (דברים יח ז), איזהו שירות שבשם? הוי אומר: זה שירה.⁸ ...

ורב מתנה אמר, מהכא: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב", איזו היא עבודה שבשמחה ובטוב לבב? הוי אומר: זה שירה.⁹ ואימא: דברי תורה, דכתיב: "פקודי ה' ישרים משמחי לבב! משמחי לבב איקרי, טוב לא איקרי. ואימא: ביכורים, דכתיב: "ושמחת בכל הטוב!" טוב איקרי, טוב לבב לא איקרי.¹⁰ א"ר מתנה: מנין לביכורים שטעונין שירה? אתיא טוב טוב מהכא.¹¹

פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פסקא י - עשר תעשר

"בְּטַח בְּה' וְעֵשֶׂה טוֹב שְׂכָן אֶרֶץ וְרַעַה אֶמְוָנָה" (תהלים לו ג). ...¹² ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי: בזכות שני דברים ישראל מיתחטים¹³ לפני המקום, בזכות שבת ובזכות מעשרות. בזכות שבת מנין? "אם תשיב משבת רגלך" (ישעיה נח יג), מה כתיב בתריה? "אז תתענג על ימי והרכבתך על במתי ארץ" (שם יד). בזכות מעשרות מנין? "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ימי אלהיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך" (דברים כו יא).¹⁴ דבר אחר: "ושמחת בכל הטוב" - ואין טוב, אלא דברי תורה, דכתיב: "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזובו" (משלי ד ב).¹⁵

מסכת ביצה דף טו עמוד ב - כיצד היא שמחה ביום טוב

ובין ויודי מעשרות ושייך לשניהם. מה היא שמחת הטוב או הטובה של שתי הפרשות הראשונות בפרשת השבוע? "ששמחת ושמחתי אחרים!"

⁸ בסוגיה זו הגמרא מנסה למצוא סמך מפסוקים בתורה לשירת הלויים בבית המקדש. זו הוכחה אחת: שירות בשם ה' הוא שירה. רב מתנה לומד את העבודה בשירה, מהפסוק בתוכחה שבפרשתנו, על דרך ההיפוך. ראו הערה 2 לעיל. נראה שההוכחה היא מהמילה "לבב", היינו דברים היוצאים מהלב ופשיטא לדרשן שהם שירה. ראו פירוש מהרש"א כאן שמחבר את דברי רב מתנה עם הרוח הרעה שעברה משאול כאשר דוד ניגן לפניו וכן מזכיר את הפסוק: "וְעֵתָה קָחֲרִי מִנְּגִן וְהָיָה כְּנָגֵן הַמְּנַגֵּן וְתָהִי עֲלֵיו יְדָה" (מלכים ב ג טו), אצל אלישע, שהביא לנס הנחל שהתמלא מים במלחמה עם מואב.

⁹ על מנת להוציא את חידוש השירה, דווקא מהפסוק בפרשת התוכחה המדבר על "שמחה בטוב לבב", מוכנה הגמרא לדחות את שמחת לימוד התורה שהיא אמנם שמחה אבל לא "שמחה של טוב" ("כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל", מסכת אבות פרק ו משנה ד) - מה שלהלן נראה שיש מי שלא מסכים. ואפילו ביכורים נדחו מהפסוק של התוכחה, מה-"שמחה בטוב לבב" משום שהם אמנם שמחה של טוב אבל לא של טוב לבב. רק השירה, שירת הלויים החוזרת ועולה מחידוש הפיוטים והמנגינות הפורח ועולה גם בימינו אנו, היא "שמחה של טוב לבב". בכך, מקבל פסוק התוכחה משמעות קשה מאד. למה נענשנו וגלינו מארצנו? משום שלא השכלנו לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב. לא אמרנו שירה! ראו גמרא סנהדרין צד ע"א הקטרוג על חזקיה וסיעתו "שלא אמרו שירה" ולפיכך לא נעשה חזקיהו משית. מאידך, ראו מקורו של ההלל ביציאת מצרים, פסחים קיז ע"א: "אפשר ישראל שחטו את פסחיהן ונטלו לולביהן ולא אמרו שירה?". ובימינו, אפשר שנעשו לנו כל הניסים והתחדשה עצמאות ישראל וקבצו הגלויות ועצים נשאו פנים? "ולא אמרו שירה"? ...

¹⁰ נראה שרב מתנה מתקן את דבריו, או שמא את דברי מי שניסה להקשות עליו מהתורה ומביכורים. אולי צריך לקרוא קושיות אלה בסוגריים. רב מתנה אמנם לומד את עבודת השירה מהפסוק בפרשת התוכחה: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב". אבל אין שום מניעה להקיש מ"טוב לבב" שם ל"בכל הטוב" של הביכורים: "אתיא טוב - טוב". הטוב קשור בטוב. גם בהבאת הביכורים יש שירה, שירה של "שמחה של טובה". הרי אלה שני הפסוקים היחידים בתורה בהם מוזכרת שמחה עם טוב או טובה ושניהם בפרשתנו! הפסוק בתוכחה בהכרח קשור לפסוק בראש הפרשה במצוות הביכורים על דרך ההנגדה. כיצד "לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב"? כאשר לא הבאת ביכורים. או אף אם הבאת - לא אמרת שירה.

¹² הקטע שהשמטנו מדבר על מידות ומשקלות. ראו דבריו [איפה ואיפה - על מידות ומשקלות](#) בפרשת כי תצא.

¹³ מתחטאים.

¹⁴ דרשה זו היא סמך טוב לרבי בחיי שהפסוק "ושמחת בכל הטוב" מכון לשתי המצוות הפותחות את פרשתנו, הן למצוות הביכורים והן למצוות ביעור מעשרות. ראו הערה 7 לעיל. זאת, למרות הפסק הפרשה הסגורה ביניהם.

¹⁵ עכשיו שדרשנו את "ושמחת בכל הטוב" על נתינת מעשרות, נזכרת דרשה מקבילה על "ושמחת בכל הטוב" על התורה שהיא "טוב". מדרש פסיקתא זה לא מסכים עם גמרא ערכין הנ"ל. בפרט לא לקביעה שהתורה נקראת משמחת לב אבל לא "טוב". ראו ברכות ה ע"א, שמות רבה לג ו: "מדת בשר ודם - אדם מוכר חפץ לחבירו, מוכר עצב ולוקח שמח; אבל הקב"ה אינו כן - נתן להם תורה לישראל ושמח, שנאמר: כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו". נתינת התורה שהיא לקח טוב נעשתה בשמחה. ובפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) דברים כי תצא דף לה עמוד א: "שמחה גדולה בעולם בזמן שהצדיקים בטוב והן יושבין ועוסקין בתורה". השיר והשירה, התורה והמעשרות כולם הם מצוות של "שמחה של טובה". ורש"י בפירושו לפסוק בתהלים קכח ה: "בְּרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְיָאֵה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" מוסיף לנו את ירושלים: "בטוב ירושלים - ושמחת בכל הטוב". שהרי את הביכורים ואת המעשר השני מביאים לירושלים. איזו עוד שמחה של טובה נותרה לנו?

16... והא שמחת יום טוב מצוה היא! - רבי אליעזר לטעמיה, דאמר: שמחת יום טוב רשות. דתניא, רבי אליעזר אומר: אין לו לאדם ביום טוב אלא: או אוכל ושותה או יושב ושונה. רבי יהושע אומר: חלקהו - חציו לה' וחציו לכס.¹⁷

קהלת רבה פרשה ט סימן ט – אשה היא חיים ושמחה

תני: מצות האב חייב בבנו למולו ולפדותו וגם ללמדו תורה, וללמדו אומנות, ולהשיאו אשה, ויש אומרים אף להושיטו בנהר.¹⁸ ... להושיטו בנהר מנין? שנאמר: "ובחרת בחיים".¹⁹ וכל מי שאין לו אשה שרוי בלא טוב, בלא עזר, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה. בלא טוב מנין? "לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ג). בלא עזר מנין? "אעשה לו עזר כנגדו" (שם). בלא שמחה מנין? "ושמחת אתה וביתך" (דברים יד כו).²⁰

תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה פרק א הלכה ג – שמחת ראש השנה

א"ר סימון: כתיב: "ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים וגוי" [דברים ד ח] ... אי זו אומה כאומה הזאת?! בנהוג שבועלם אדם יודע שיש לו דין, לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו, שאינו יודע היאך דינו יוצא. אבל ישראל אינן כן. אלא, לובשים לבנים ומתעטפין לבנים ומגלחין זקנם ואוכלין ושותין ושמחים, יודעין שהקב"ה עושה להן ניסים.²¹

שבת שלום מחלקי המים

מים אחרונים: ראו מסכת עירובין נד ע"א: "שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה טוב" (משלי טו כג), אימתי שמחה לאיש? - בזמן שמענה בפיו. לשון אחר: אימתי שמחה לאיש במענה פיו? - בזמן שדבר בעתו מה טוב". שמחה של טובה היא גם מענה פה ודבר הנאמר בעיתו, במקומו ובזמנו.

שמחה של טובה שמחה של טוב

¹⁶ ראו שם בגמרא בקטע שהשמטנו שר' אליעזר היה יושב ודורש בתורה כל היום (בחג) ומכנה את התלמידים שיצאו והלכו לביתם לחוג את החג: "שמניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה". על כך שואלת הגמרא את השאלה: איפה כאן שמחת יום טוב?

¹⁷ "שמחה של טובה" אולי הפשוטה ביותר היא "שמחת יום טוב". ימים טובים (מועדים בלשון המקרא) שיש לשמוח בהם, או שמה נאמר שמחה שעושה את היום - טוב. "ושמחת בחגך" רבי אליעזר סבור ששמחה זו היא רשות ואינה חובה. לשיטתו שמחת הטובה של התורה מספקת ומי שיכול להסתפק בה איננו זקוק לשמחת יום טוב. ראו בגמרא שם שגם הוא בסוף סיים את לימוד התורה וברך את התלמידים שנפטרו ממנו: "בשעת פטירתך אמר להם: לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדנינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעזכם". ראו דברינו **חדוות ה' היא מעוזכם** בראש השנה. אבל ר' יהושע שבדרכו אנחנו בד"כ הולכים, חולק עליו וסבור ששמחת יום טוב היא מצווה! ורבו ההלכות בתלמוד על "שמחת יום טוב" וכל הנגזר ממנה, כגון הלכות מתירות הנובעות מהחשש שיבואו להימנע משמחת יום טוב, שהם עדות שהלכה כר' יהושע ולא נאריך כאן. ראו מגילה טז ע"ב: "אמר רב יהודה: אורה - זו תורה, וכן הוא אומר כי נר מצוה ותורה אור. שמחה - זה יום טוב, וכן הוא אומר ושמחת בחגך". האם בכל מיצינו את כל שמחות הטובה? שירה, תורה, מעשרות, חגים. האם יש עוד שמחה של טובה?

¹⁸ ראו המקור בתוספתא קידושין פרק א הלכה יא, תלמוד בבלי קידושין דפים כט-ל, ירושלמי קידושין פרק א הלכה ז.

¹⁹ ראו דברינו **ובחרת בחיים** בפרשת ניצבים. ראו בפרט שיטת הירושלמי בקידושין פרק א: "תני רבי ישמעאל: ובחרת בחיים זו אומנות ... ר' עקיבה אומר: אף לשוט על פני המים".

²⁰ וההמשך שם: "בלא ברכה - להניח ברכה אל ביתך. בלא כפרה - וכפר בעדו ובעד ביתו. ר' יהושע בן לוי אומר אף בלא חיים - ראה חיים עם אשה אשר אהבת. בלא שלום - ואתה שלום וביתך שלום". קטע זה של חובת הבן על האב "להשיאו אשה" מורחב מאד בקהלת רבה, בהשוואה למקורות בתלמוד הבבלי והירושלמי ולפיכך נתלינו בו. אמנם לא מצאנו כאן את הפסוק שלנו: "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוהיך ולביתך", הדרשן העדיף את הפסוק בדברים פרק יד במצוות מעשר שני: "ושמחת אתה וביתך", אבל מצאנו טוב לחוד ושמחה לחוד ובאנו לחברם יחדיו על בסיס הפסוק בפרשתנו. מה גם שראינו שהפסוק שלנו חל, דרך מצוות ביעור מעשרות, על מעשר שני, ובכולם מודגשת השמחה עם "ביתך". השילוב של שמחה וטוב הוא הזוגיות, איש ואישה. התורה אומרת: "לא טוב היות האדם לבדו" ובא המדרש ומוסיף את השמחה. את השמחה על הטוב ואת הטוב שהופך לשמחה. ראו ילקוט שמעוני ירמיהו רמז שטז: "אמר רבי תנחום בר חנילאי: כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא טובה, שנאמר: לא טוב היות האדם לבדו, בלא שמחה דכתיב: ושמחת אתה וביתך". ומי ששרוי עם אשה, ואשה עם איש, שרויים בשמחה של טובה. וכל יום הוא יום טוב. ראו דברינו **עזר כנגדו** בפרשת בראשית.

²¹ לא כולם מסכימים עם גישה זו. ראו פסיקתא דרב כהנא נספחים ב - פרשה אחרת הדנה בשמחות בחגים השונים (עליה הארכנו לדון בדברינו **זמן שמחתנו** בסוכות): "אבל בראש השנה אין כתוב שם אפילו שמחה אחת. מאי טעמא? שהנפשות נידונות ומבקש אדם נפשו יותר מממונו". ראו גם גמרא ראש השנה לב ע"ב: "אמר רבי אבהו: אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בראש השנה וביום הכפורים? - אמר להם: אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו - וישראל אומרים שירה? אלא הירושלמי בשלו: ישראל לובשים בגדי לבן, מגלחים זקנם, אוכלים ושותים ושמחים, מפני שסמוכים ובטוחים שיוצאים זכאים בדין. ויום הכיפורים הוא "יום טוב". ללמדך, שגם עמידה בדין יכולה להיות מתוך שמחה של טובה. שמחה על הטוב שעשינו כל השנה, בלי להצטנע יתר על המידה, שמחה על הביטחון שטוב זה נותן לנו שנצא זכאים בדין. שמחה של קבלה לעתיד שנמשיך לעשות טוב לשמו ולשמח אלהים ואדם.

שמחה של אור	שמחה של אורה
שמחה של עוד	שמחה של עדנה
שמחה של הוד	שמחה של הודיה
שמחה של סוד	שמחה של יראה
שמחה של דוד	שמחה של אהבה
ימי רחמים וסליחות	נקבל פני ימי תשרי
בלב ובפנים מאירות	בשמחה טובה שתשרה